

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 4-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Tisztelt előfizetőinket bizalommal kérjük, hogy előfizetéseiket megújítani a lapunkat ismerőseik körében jóakarattal ajánlani sziveskedjenek. Az

Aradi Közlöny

előfizetési ára negyedévre helyben 3 frt, vidékre 3 frt 50 kr, egy óra helyben 1 frt, vidékre 1 frt 20 kr.

Január 1-ével az Aradi Közlöny IX-ik évfolyamába lépett. A szerkesztőség és kiadóhivatal semmi áldozatot nem kímélve igyekeznék, hogy az Aradi Közlöny az olvasóközönség igényeit minden irányban kielégítse s hogy az Aradi Közlöny az új évfolyam alatt tartalommal és érdekességben fokoztassék.

Mutatványszámokat levelezőlapon nyilvántott ohajra bárkinek ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy tartozásukat minél előbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Egy nagy alkotás.

Arad, január 3.

Lapunk hirrovatában értesítjük olvasóinkat azon nevezetes és megyénk, sőt mondhatjuk, az egész ország mezőgazdaságában korszakot alkotó mozgalom sikeres előhaladásáról, mely Paulisnál a Marosból kitorkoló, Arad és Csanád megyék hosszában végigvonuló öntöző-csatorna létesülésére vonatkozik.

Ismeretesek azon feltételek, melyektől

az eddig is rendkívüli lendületnek indult mezőgazdaságunk teljes kifejlése függ és e feltételek előteremtése annál fontosabb és annál sürgősebb, mert kétségtelen, hogy a miképen hazánk anyagi felvirágozását és államháztartásunk egyensúlyát az utolsó évtized általában gazdag s részben jó közepes terméseinek, szóval a földgyümölcsseinek köszönhetjük: úgy félt másrészt, hogy egy pár kedvezőtlen év, melynek bekövetkezte éppen nincsen kizárva, súlyos visszaeséseket vonhat maga után.

Teendők tehát nem lehet más, mint a mezőgazdasági kultúrával természetszerűleg együtt járó esélyek hatását redukálni s a míg ebbeli törekvésünk egyrészt az ipar örvendetes fejlődésében évről-évre sikeresebben halad elő, addig másrészt magát mezőgazdaságunk kultúráját kell oly irányban fejleszteni, mely azt a klimatikus befolyásoktól s az időjárás egyéb beszámíthatlan változásaitól lehetőleg függetleníti.

Az aradi és csanádi öntöző csatorna létesítése ez utóbbi irányban az első és ha sikerül, korszakot alkotó vállalkozás. Ismeretes, mily súlyos csapásokat mért a legutóbbi év takarmányhiánya egész Európa, sőt Angolország mezőgazdaságára, különösen ennek a marhatenyésztést illető ágára. A természet játéka, vagy mondjuk, az isten különös kedvező gondviselésének tulajdoníthatjuk, hogy éppen hazánk, mely pedig az aszályjal járó elemi csapásoknak más országoknál még inkább ki van téve, éppen ez alkalommal kiméltetett meg a kultartományokkal közös veszedelemtől. Szörnyű csak el is

gondolni, mily rettenetes következményekkel járt volna mezőgazdaságunkra nézve egy, az 1863—4-ikihez hasonló aszály, a midőn is, eltekintve a mostoha termés okozta általános inségtől, az ország marhaállományának tetemes része megsemmisült; szörnyű egy ily eshetőségre gondolnunk most, midőn annak hatása még végzetesebbé lenne, tudva, hogy mezőgazdaságunk az ő természetes és okszerű fejlődésében azóta is mindinkább a marhatenyésztésre fekteti a fősúlyt.

A nagy öntöző csatorna létesítése által a Tisza-Maros között, mely Alföldünk egyik legtermékenyebb és legfontosabb része, az aszály nyomában járó termés- és takarmányhiány veszélye egyszer s mindenkorra meg lesz szüntetve. 20,000 hold már ma az a terület, a mely a csatorna létesülésével közvetlenül öntözés alá esik; ha meggondoljuk azonban, hogy e terület a csatorna tervezetének széles alapokra való tektetése következtében a viszonyok fejlődése és a birtokosok elhatározásához képest többszörözhető és az egész területnek a csatorna által oly művelése, öntözése, termékenyítése, karban tartása eszközölhető, mely Arad- és Csanád megyék mezőgazdasági terményeit nem csak nagy mértékben fokozza, hanem állandóan, minden esélyek ellenében biztosítja, akkor megközelítő fogalmat nyertünk ezen vállalat roppant jelentőségéről.

A csatorna tervei, miként érintett hírlünköl kitünik, februáriusra teljesen elkészülnek és a tavaszra munkálatba is vétetnek. Magának a létesítésnek feltételei úgy az érdekeltség, mint a kormány

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

A görög föld és népe.

— Irta és a „Kölcsey-Egyesület” 1893. december 22-iki estélyén fölviváta: Cserép József dr. — (Folytatás.)

A görög föld tele van kelevénynyel. Hegységek borítják, melyek legnagyobb részben kopárak. Az erdőségek, melyekről a régi irókban annyit olvasunk, jobbára kiirtták, s új fásításról senki sem gondoskodik. Annál buzgóbban zsákmányolják ki a művelésre alkalmas völgyeket és síkságokat, melyek telvél szép szántóföldekkel és szőlőtelepekkel, helyi-közzel olajfa erdőkkel tarkázva. A kis szántóföldterülethez képest természetesnek található az a körülmény, hogy cséplő-gépet seholsem láttam utamban; a gabonaszemeket vagy cséplő-fával verik ki, vagy kinyomtatják. Különös azonban, hogy a nyomtató lovakat nem a szérű közepéről igazítják, hanem egy férfi vagy nő a lovak után fogott fatalpon állva folyton folyvást szánkázik, vagy jobban mondva koresolyázik köröskörül. A szérűn foglalkozóknak a nagy hőségtől verejtékes arozát és nyakát, a por ellen fehér lepel védi, mely alól csupán az orr és a szemek kandikálnak ki. Szőlejükét nem bántja a phylloxera, s a jó minőségű borok különféle fajtajával üditheti magát a nyomasztó forró-

ságtól elgyötört utas. Van a bornak egy különös faja, melyet idegennek nagyon nehéz megszoknia, de a bennlakók igen kedvelnek s malária ellen hasznos szörnek tartanak: a rhetsinató. A mastix-fát megmetszik, kicsepege gyantáját összegyűjtik s borba keverik részint az ize részint könnyebb eltartása kedvéért. Így készül a rhetsinató. Sajátságos terpentinez van. Ha inni akarja az ember, nagyon erőssé érlelje magában azt a meggyőződést, hogy nem hal meg tőle. Így aztán lassankint megbarátkozik vele. A szőlőskert, mint nálunk is, közbe van ültetve gyümölcsfákkal. A kaktusz udvarokban is gyakran láthatni embernyi vagy még magasabb girbe-gurba fává fejlődve. Az aloe meg kertek s szőlők kerítésül is használják, éppen úgy mint nálunk a gyurkafát. A cyprus nagy elterjedtsége, s különösen temetőikben való bő természetese érthetővé teszi azt a nagy szerepet, melyet a régi görögök és rómaiak gyászában játszott. A fenyő-, boróka- és mastixfa nagy bőségben tenyész a sziklás hegyekben s igen kedvelt tanyája egy gabócza-fajnak, mely a nyári hőség óráit rajtuk lustálkodja keresztül. Onnan hallatják a nádi verébéhez hasonló erős hangjukat, melyet a legerősebbé fokoz a méltatlankodás és boszúság akkor, ha valaki háborgatni meri őket kényelmükben. Nyugalmi pozíciójukat csak a végső szükségben adják föl; akkor sem menekülnek messzibb a szom-

széd fánál; s az ilyen kénytelen-kelletlen költözködés után alig szedik össze magukat, újra kezdik acsánkodó és szitkozódó értelmű kreerregésüket.

Az éghajlat jelentékenyen különbözik a mienktől. Nyáron ott a természet általában nagyon bágyadt. A fű száraz, csak a démütka árasztja szét a mezőn rendületlenül erős illatát. A porlepte falevelek csüggedten konyulnak alá. A gyakori gyenge szeleknek csak a magasabb helyeken veszi hasznukat az ember; völgyekben szinte fojtók azok, ráadásul még sűrű porfelhőket is vernek föl s azzal csipkedik az izzadságos arcot. Ott volna csak valódi áldás vagy egy-két heti országos eső; de beérnek kevesebbel is. A bennlakók állítása szerint azonban februáriusban és márcziusban egészen más képe van a földnek. Minden szép zöld, teli virágokkal, teli illattal, s a szépséggel bővelkedő görög Kosmosra mint ünnepi korona borul rá a mosolygó kék égboltozat burája.

A nyári hőség azonban nagyon kipróbálja a hozzá nem szokott utas ember kitartását és szívósságát. Az első tűz-próban akkor estünk át, mikor Olympia völgyében a Kronos-hegy alján szemléltük sorra az ásatások eredményeit s elevenítettük föl köztük a híres görög nemzeti ünnepek emlékeit. A kbl. 5 óra hosszúságú tartó ácsorgás épületromok meg tövisbokrok közt végképpen kimerítette erőnket s

részéről minden részleteiben biztosítva vannak s ha isten is úgy akarja, a *millennárius ünnepekre* készülő nagy alkotások egyik legméltóbb műve gyanánt fogja ezredes kiállításunkon a magyar vállalkozást, a magyar zseniálitást, a magyar kulturát dicsőíteni, itthon pedig mindazoknak, kik e mű létesítésében fáradoztak s első sorban *Vásárhelyi Béla*, az aradi gazdasági egyesület elnökének az állandó és jól megérdemelt elismerést biztosítani.

BELFÖLD.

Meg vagyunk ijedve!

Nagyon nyomoruságos helyzetben lehet a jezsuita nemzetiszínü ultramontán párt, hogy kifogyva a hazugságokból, *Atzél* Bélával kénytelen etetni az ő hirsovár párthiveit. — El akarja hitetni magával, hogy *Atzél Béla* az a *faltörő kos*, a ki a szabadelvű pártot szét fogja robbantani. Hát erről a meséről egy megtörtént dolog jut eszünkbe. Közéletünknek egy régi, kedves, kedélyes alakját, a jó öreg *Koronya* bácsit nagyon bántotta sógorának elbeszélése a bécsi művész világ egyéniségeiről. Ő is kiakarta mutatni tájékozottságát a magasabb művészi régiókban és ezzel a kérdéssel ejtő ámulatba műértő sógorát:

— Hát a *Campellit* hallottad-e énekelni? !!!

Olvasóink tájékoztatására megakarjuk jegyezni, hogy *Atzél Béla* balleltánczos ugyan nem volt, de tánczrendezésnél tovább még nem vitte; — ott azonban mi is kalapot emelünk előtte.

A reverzálisok behajtása.

— A „Magyar Állam” razzija. —

Megemlékeztünk már arról a kényszerről, amelyet különösen az alsó-papság, az „egyházpolitikai reverzálisok” adott képviselők ellen kifejt. Most ezekre a reverzálisokra egész razziját rendeznek. A M. Allamban a következő felhívást olvassuk:

„A *katholikus végrehajtó bizottság* megbízásából bizalmasan kérjük fel elvbarátainkat, legyenek szivesek velünk postafordultával a M. Allam szerkesztősége címére tudatni, hogy a kerületbeli országgyűlési képviselő irásban adott-e avagy szóval tett-e választása előtt ígéretet az iránt, hogy a *katholikus* érdekek ellen működni nem fog, ha igen, hol az erre vonatkozó irat, avagy kinek tette az ígéretet, kik erre a tanuk. Továbbá különösen le lenne

kötelezve a *kath. végrehajtó bizottság*, hogy ha ezen tanuk hitelesített nyilatkozatának, avagy magának a *reverzálisnak* hiteles másolata mielőbb beküldetnék, *Szapáry László* gróf címére (Budapest, szép-utoza 6. sz.) avagy hozzánk.”

A felszólításhoz meg kell jegyeznünk, hogy ezt határozott visszaélésnek tekintjük. A magyar képviselőház s annak tagjai 1848 óta minden néven nevezendő utasítások nélkül képviselik az egész nemzetet s ha annak egyes jelöltjeitől a választási mozgalmak alatt — amikor, fájdalom nagyon is sok szabad — reverzálisokat vett ki az alsó papság a polgári házasság ellen, szerintünk ezeknek a kiszorított reverzálisoknak sem erkölcsi értéket nem lehet tulajdonítani, sem pedig azokat olyanoknak nem lehet tekinteni, amelyek a képviselői kötelességek teljesítésére akármiféle hatással lehetnének.

Elég sajnós, hogy ilyen reverzálisok egyáltalán vannak, de ha már a parlamentáris alkotmány alapelvei ellenére ilyen utasítások mégis létrejöttek, ezeket bárki félrelökheti azaz, hogy kötelességei teljesítése közben azokat respektálnia nem csak nem szükséges, de nem is szabad, mivel a *képviselői immunitás* nem egyes képviselők személyi joga, a mit föladhathatnak, hanem a képviselőtestület szabadságához tartozó jog, a miről egyes képviselő egyáltalán nem rendelkezhet saját tetszése szerint. Az pedig egészen kétségtelen, hogy a reverzális-hajtsza mélyen belenyulik a képviselők immunitási jogába s mint ilyen egyike a legkárhózasabb, szabadságellenes merényleteknek.

Különben a jövőre nézve ez a tapasztalat indokolja szolgáljon arra is, hogy a választási törvényben külön büntetési tétel állapításuk meg azokra, a kik a képviselőjelöltektől jövőbeli szavazatukra vonatkozólag utasítást tartalmazó térítvényeket vesznek.

IDŐJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 765.0 milliméter, délután 2 órakor 764.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 11.6, délután 2 órakor C° — 9.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 7, délután 2 órakor EN. 5. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: hópelyhek.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 4. —

Keletlen csapadék.

II. Kimutatás.

— Az újévi üdvözlések megváltásáról. —

Az *aradi ipar és népbank* 7 sz. ivén: *Vargassay József* 1 frt, *Reicher Ferencz* 1 frt, *Ring Lajos* 1 frt, *Szalay Karoly* 1 frt, *Szójka János* 1 frt, *Weisz Sándor* 1 frt, *Böhm Adof* 1 frt, *Bogdánfy Gergely* 1 frt, *Inkei Emil* 1 frt, *Páris Lajos* 3 frt, *Weidenfeld István* 2 frt.

Az *aradi polgári takarékpénztár* 1 sz. ivén: *Pless Mór* 2 frt.

A *kapitányi hivatal* 20 sz. ivén. *Posgay Lajos* dr. 3 frt, *Barkó Ferencz* 2 frt, *Sarlot Domokos* 2 frt.

A *polgármester* 23 sz. ivén: *Vertán Oszkár* 1 frt, özv. *Hudetz Ferenczné* 1 frt, *Hamvas Károly* dr. 1 frt, *Tavaszi Antal* 5 frt, *Bonta Döme* 5 frt.

Az *aradi jószágigazgatóság* 16 sz. ivén: *Végh Aurél* 1 frt, *Svorteczky Elek* 50 kr.

Az *állami főreáliskola* 15 sz. ivén: *Boros Vida* 1 frt, *Fényes Dezső* 1 frt, *Kohlbauer Ferencz* 1 frt, *Hideg Kálmán* dr. 1 frt, *Székely Salamon* 1 frt.

Az *arad-csanádi vasut* 12 sz. ivén: *Boros Béni* 5 frt, *Révész Adolf* 3 frt, *Szathmáry Mihály* 2 frt, *Janda Károly* 3 frt, *Tichy Károly* 1 frt, O. 50 kr, N. 50 kr, N. O. 50 kr, P. 50 kr, F. F. : 50 kr.

A *kaszinó* 10 sz. ivén: *Schöpkesz Ede* dr. 1 frt, *Sallai Béla* 2 frt, *Adler Lipót* dr. 1 frt, *Petrovits Arzén* 1 frt, *Robitssek Agost* dr. 1 frt, *Orutay Gyula* 1 frt.

Az *ipartestület* 3 sz. ivén: *Aradi ipartestület* 5 frt.

A *kereskedelmi akadémia* 8 sz. ivén: *Abray Lajos* 1 frt, *Kabdebo Lajos* 1 frt, *Somogyi Gyula* 1 frt, *Schmidt János* dr. 1 frt, *Varga Imre* 1 frt.

A *Lloyd-egylet* 13 sz. ivén: *Pollák Károly* 2 frt, *Bing Vilmos* 3 frt, *Wechsler Ede* 2 frt, *Bing Ede* 1 frt, *Spitzer Ignác* 1 frt, *Mayer Dániel* 1 frt.

HIREK.

Január 4. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Titusz. — Protestáns naptár: Titusz. — Görög-keleti naptár (december 23.): Krét. 10 vt. — A nap két 7 óra 30 perczkor, nyugszik 4 óra 9 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutet díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: *Polgári iskola, földszint.*

Január 6. Jókai-ünnep a városházán és a színházban. Január 6. Szociálisták országos értekezlete (Magyar Király.)

Január 9. Arad megye tavaszi évnegyedes közgyűlése, délelőtt 9 órakor.

Január 10. Aradváros januárhavi rendes közgyűlése délután 4 órakor.

Január 14. Az aradi és csanádi egyesült vasutak rendkívüli közgyűlése, délelőtt 11 órakor.

Január 21. Az aradi hadastyán-egylet jubileuma.

— A hivatalos lapból. Ő császári és apostoli királyi Felsége 1893. évi december hó 27-

az önfenntartás ösztöne ellenállhatatlanul vitt a *Kladeos* folyócska mély medrébe, hogy *tenyérnyi* mélységű vízfolyásából enyhítsük tartáhatatlan tikkadtságunkat. De mit ért? A meleg víz legföllebb a torok szárazságát tudta egy pillanatra elmulasztani. Az *Alpheios* folyó is alig nyújtott több enyhületet. Méternyi mélységű vízében mégis legalább fürödni lehetett. A paraszti vendégfogadó sovány ebédje, mely kecskefaggyúval készített pörköltből — borssal, nem paprikával — és száraz sajtból állott, a jóízű peloponneszi borral meg *rhetsinató*-val fűszerezve bezzeg elcsitított akkor minden finyasságot. A délutáni hőségben az az ottani *Múzeum* hús termei nyújtottak menedékhelyet s egyszersmind élvezetet az ásatások alkalmával előkerült szobrokkal, diszitményekkel, reliefcsoportokkal s különösen *Praxiteles* *Hermes*-szobrával, melynek legapróbb részletekig finom kidolgozása s összes hatása a társaság több tagját indította a nyert benyomás emlékkönyvi megörökítésére vegyest magyar, görög és francia nyelven fogalmazott emlékmondások alakjában. Éjjeli szállásunk *Pyrgosban*, egy virágzó és csinos városban volt. Egyik este vacsoránk alatt megnyílik az étterem utcára szolgáló ajtaja s a „*Körösi lány*” nótája cseng be rajta fülünkbe. Hatalmas „*Eljen!*” s ott szokatlan élénk hangulat ejti bánulatba a görög vendégeket. A hangszor,

mely e fölkapott népdalunk ismerős hangjaival oly jó kedvre villanyozta a társaságot, alakjára nézve hasonlít egy kisebb kiadón kintornához, csak hogy nem sipes, hanem pengő szerkezete van. A kis láda tetején baba-párok lejtették a magyar csárdást elég ügyetlenül s kissé eltorzított mozdulatokkal.

Valamint a benlakókat a sziklás hegyekkel borított s így földmívelésre kevésbé alkalmas föld, meg az éghajlat is inkább a partok felé tereli: úgy az utas is ott talál a nagy tikkadtság ellen enyhülést a testnek, s gyönyört a magas kopár hegyek korlátai közül a szabad kilátás élvezetéhez juttatott léleknek. *Patrastól Korinthosig* a vasutvonal jobbra a tengerből partján húzódik végig, s kellemes látványt nyújt a szárazföld szikláiól zabolázott tenger szemlélete, melyet miután az ember a *Dardanellákhoz* hasonló *naupaktosi* szorulatot elhaladta, a fenség magaslataig emelnek a nagyobb távolságból is egész közel látszó *phokisi* s *boióttai* hegyek a valamennyi fölött domináló hófödte *Parnassossal*, majd odább a *Helikonnal*, az antik *Muzsa-világ* e kedvelt tanyáival. A *Korinthostól* délnek, a *Peloponneszba* vivő vasutvonal csakhamar a *nemeai* hegyek közé ékelődik, melyek lassankint eltakarják szem elől a több mint

2000 m. magasságban meredező *Erymanthos* szakadékos oldalát. A szem önkénytelenül is a *Hercules* két nevezetes hőstettének színhelyét fürkészi; de nem látja sem az *Erymanthoson* azt a vad sűrűséget, mely a pusztító mythosi vadkannak buvóhelyet adott, sem a nemeai oroslán barlangját, melyet egyébként a köznép még most is mutogat, sem a nemeai nemzeti játékok helyét, a hol az ásatások falmaradványokat hoztak napfényre. Meg kell elégednie a változatos földalakulatok s a nagy áldozatokra valló vasutvonal, továbbá az itt ott művelés alatt levő völgyek szemléletével mindaddig, míg az argosi síkság meg nem nyílik előtte. A *mykenai* várhegyről *Agamemnon* ősi fészkeről, bájos kilátás nyílik az onnan kezdődő széles völgyön végig *Argosra* s a tengeröblére egyrésztől, az *epidaurosi* hegyekre másrésztől. Erthetővé teszi egy szempillantásra azt a hatalmat, melyet az *Atridák* e ponton alapítottak maguknak, érthetővé azt a fényt és gazdagságot, melyről építkezéseik maradványai s *Schliemann* és *neje* ásatásainak eredményei bő felvilágosítást nyújtottak a tudós világnak.

A legfenségesebb látványok egyikét gyűjtja a *Korinthostól Athén* felé vivő ut, mely a földszoros magaslátán haladó vasutvonalról az utas alatt elterülő tengert látatja. A borzalmas és szép vegyülete ez. A *Gerancia-*

én kelt legfelső kéziratával gróf *Ledebur-Wichelm* János kamarásnak a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— **Az arad-csanádi öntöző csatorna** tervezetének munkálatai rövid egy hónap alatt *be lesznek fejezve*. A főcsatorna, mellékcsatornák és levezető csatornák tervezetét az aradi kulturmérnöki hivatal felülbírálás végett fölterjesztette a miniszteriumhoz. Az összes terepfelvételek elkészültek és jelenleg ennek hátra maradt része irodai feldolgozás alatt van. A miniszterium által megállapítandó tervezet alapján lesz a *paulisi* zsilip kérdése is megoldva, a melynek tervezése körülbelül két hetet fog igénybe venni, úgy, hogy *február hó 2-án, vagy 3-án* az összes munkálát az érdekeltségnek bemutatható lesz, és mi sem fog utjában állani annak, hogy a tényleges munkálatok még a kora tavasz folyamán megkezdessenek és ezen nagyszerű mű a *milleannárius ünnepélyek* alkalmára elkészüljön.

— **A honvédség szaporítása.** A honvédelmi költségvetés lehetővé teszi a honvédtisztek számának jelentékeny szaporítását. Minden honvédkerület parancsnokságánál rendszerezettek egy-egy beosztott tábornoki- és egy helyi alkalmazású tiszti-állást. A tábornoki helyek közül 1894-ben csak egyet töltenek be, a helyi alkalmazású tiszti állásokat azonban mind betöltik. A honvédségnél a honvédelmi miniszternek most kibocsátott körrendelete alapján a következők az újítások: A *gyalogezredek* mindegyikénél még két-két törzstiszti, két-két századosi és egy-egy kezelőtiszti állást szerveztek s így az összes *ötvenhat* új törzstiszti és *ötvenhat* századosi hely a honvédség-előléptetési viszonyát kedvezőbbé teszi. A *honvédorvosi tisztkart* is szaporítják. A következő években hat új törzsorvosi, tíz első és nyolcz másodosztályú ezredorvosi állást szerveznek. A tíz *honvédhuszár-ezred* pótló-jutalékát az ez évtől kezdve ezredenkint huszonöt lóval fölemelik és minden gyalogszázad parancsnoka lovat kap.

— **Aradmegye állandó választmánya** ma reggel 9 órakor ülést tart, melyen *Fábián* László főispán elnöklete alatt megkezdí az évnegyedes közgyűlés tárgysorozatának előkészítését.

— **Jókai könyvtárak Aradon.** *Aradváros* a napokban rendelte meg a budapesti belv. kaszinónál *Jókai* műveinek jubiláris kiadását, két példányban. Ezekből egyik tudvalevőleg a

hegy egész a tengerig terjeszkedik ki, s a vonat hol a magaslat oldalába vajt uton halad, hol egy hosszú fahidon, majd, a hol az ut legszűkebb, egy vashidon végig. Az utas közvetlenül alá ta látja e hosszú, kbl. 30 perozig tartó veszedelmes utban a tengert a magafenségében, a mint ott hol ravasz nyájassággal nyalogatja, hol haragosan ostromolja hullámaival a hatalma körébe tolokodó emberi művet, a régi pelasz korszak szabálytalan sokszög-alakot mutató szikladarabjaival vegyest más kövekből a tenger szélére épített országutat. A távolban *Salamis* és *Aegina* szigete fürdik a tengernek ezüstsztinű hullámfodorokkal át-áteregetett kék síkjában, közvetlen közelben pedig smaragdzöldszinű vizében látja tisztán az állat-, növény- és ásványvilág benne tanyázó sokaságát. — Megragadó szép látvány; de borzalommal gondol rá az utas, hogy hátha egy 45–50 méternyi repüléssel ő is eme tengerlakók millióinak ritkában zaklatott s talán örök meglepedéssel teljes tanyájában leli fel végső otthonát. Ez a hely az, a hol a mondabeli *Skeiron* rabló tanyázott s az arra járó utasokat a tengerbe lökte, míg *Attika* hőse, *Theseus*, őt is hasonló sorában nem részesítette.

(Folytatása következik.)

városó lesz, a másik pedig a kereskedelmi akadémia könyvtáraé.

— **Skontralls szék.** Aradmegye számonkérő széke *Fábián* László elnöklete alatt holnap reggel 9 órakor ülést tart, melyen a megyei hivatalok ügyforgalmát vizsgálja meg.

— **Szenzációs eltűnés.** Nagy feltűnést keltett tegnap városzerte az a hír, hogy a *helybeli polgári felső leányiskola egyik tanárnője nyomtalanul eltűnt*. Hozzá tartozói keresésére indultak, azonban eredménytelenül. Azt hiszik, hogy a kiváló műveltségű nő nagymérvű ideg bántalmainak hatása alatt *öngyilkosságot követett el*. — Magunk részéről csak fenntartással közöljük a még valónak nem bizonyult hírt, s őszintén kívánjuk, hogy a szomorú esetet mi magunk czáfoljuk meg legelőbb.

— **A szerkesztőségből.** *Csatáry* Károly ur, az „*Aradi Közlöny*”-nek több hónapon át volt belmunkatársa, utóbb pedig korrekтора, lapunk kötelékéből a mai napon kilépett.

— **Új ügyvéd.** *Szilvássy* László dr. az aradi ügyvédi kamara felvette az ügyvédek lajstromába. Az új ügyvéd irodája Kis-körút 8. sz. a. van.

— **A harmadik tábornok.** Mikor Napoleon 1812-ben hadseregét Oroszország ellen indította, az orosz hadak fővezére teljes nyugalommal fogadta a hírt, s azt mondta:

— Nem félek, még akkor sem, ha kétanynyi embert vezet is határainkba, mert az én három tábornokom, *November, Deczember és Január* meg fogja tenni a köteleességét!

És ugy is volt. Napoleont meg verte a — hideg, melyben mi 82 évvel későbbben alig részesültünk. Azt hittük, hogy tavasszi légben éljük át a telet, nem gazdagítjuk a fakeskedőket. Ám beköszöntött a „harmadik tábornok”, Január ur, megrázta zuzmarás szakállát, s dermesztő hidegét rálehelte az egész országra. Megmutatta hatalmát. A zajló *Maros* uszó jégdarabjai megállottak a hid lábainál, s a csevegő hullámokra csillogó pánczél borult. A városligeti jégpálya síma tükröt képez, s hátán hordja *Arad* legedesebb, legbájosabb hölgyvilágát, mely most egyedüli tavasszi, üde a fehérbe öltözött természet nagy világában. A póéták is csak a térről zengenek. Mintául veszik az öregek, elismertek példálózásait. Tetszik nekik, hogy „lomha köd ül, amerre tekintünk, zuzmara pelyhét vágja szemünkbe az esteli szél”, meg, „hogy hordja a szél a havat”. No de hát nem sokáig tart Január ur 5 tábornokságának uralma (*Rohonczy* Gida hiveinek nagy szomorúságára), mert az év első hónapja tudvalevőleg még 1894-ben is csak 31 napig tart, s már ebből is lemorzsolunk hármát.

— **A katonaság köréből.** *Petrasch* József csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli főhadnagy, mint szolgálatképtelen, nyugalomba helyeztetett.

— **Posta-felügyelő.** *Arad-, Békés- és Csanádmegye* területén a posta- és táviráda-felügyeleti teendőkkel *Demjén* Ernő posta-táviráda segéditkárt bizta meg a nagyváradi postagazgatóság.

— **Maros-szabályozás.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara múlt évi november 6-án felírt a földmivelésügyi miniszterhez a *Maros* folyó hajózási és tutajozási akadályainak megállapítása érdekében. A nevezett miniszterium ez ügyben már intézkedett és most azon értesítést veszi a kamara, hogy a *Maros* folyót a hivatott szakközlegek beutasták, s úgy a hajózás, valamint a víz és jég akadálytalan lefolyhatása szempontjából legelső sorban végrehajtandó munkák tervezeteinek elkészítése elrendeltetett s e munkák közül a legsürgősebbek a miniszterium rendelkezésére álló javadalomhoz mérten mielőbb végre fognak hajtani.

— **„A munkás osztalék”** czim alatt dr. *Somogyi* Manó Budapesti lakos társadalom gazdasági tanulmányt írt. Tekintettel azon körülményre, hogy ez intézmény a gyárakban alkalmazott munkásoknak a nyereségből való részesítése külföldi példák tanúsága szerint

alkalmas eszköznek bizonyult azon sajnálatos ellentétek csökkentésére, melyek a vállalkozó és munkásai közt felmerülnek, az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja a jelzett műre a kerület nagy iparosainak figyelmét.

— **A találmányok oltalma.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltekkel, hogy az 1878. évi XX. t. cz.-be iktatott és 1887. évi XXIV. t.-czikkel meghosszabbított vám- és kereskedelmi szövetség XVI. cikkének módosításáról szóló 1893. XVI. t. cz. f. évi jan. 1-én lépett életbe s az annak végrehajtása iránt kibocsátott 94783. sz. miniszteri rendelet értelmében a *találmányok oltalma a magyar korona országainak területére nézve külön kérelmezendő*. Az e részben való eljárás részletei tekintetében bővebb felvilágosítást a kamara irodájában szerezhetheti.

— **Csanádmegye pénze.** Csanádmegye fő- és árvapénztárainai *Lonovics* József főispán egy bizottság élén vizsgálatot tartott. A bizottság a kezelést mindenütt szabályosnak s a pénztárakat rendben találta. A megyei főpénztár állománya a vizsgálat napján a következő volt: készpénzben találtatott 12,844 frt 50 kr, értékpapirokban és kötvényekben 324,227 frt 20 kr, takarékpénztári betétben 9051 frt 60 kr, értékes leltári cikkekben 212 frt Az árvapénztárnál készpénzben 3060 frt 35 kr, értékpapirokban és kötvényekben 524,985 frt 94 kr, takarékpénztári betétben: 11,993 frt 38 kr. értékes leltári cikkekben 1547 frt.

— **Marólugos szerelmi dráma.** *Hajdu* János aradi fiatal ember vadházasságban élt *Varga* Erzsébet aradi leányzóval. Két gyermekük volt már, mikor észrevette, hogy az ember elhanyagolja. Utána járt a dolognak s megtudta, hogy *Baló* Veronához pártolt s vele folytat szerelmi viszonyt. A mellözött leány ördögi bosszút esküdött s tegnap este végre is hajtotta szörnyű tettét. A *Boczkó* utczában reá lesett *Baló* Veronára, megszólította s midőn a leány visszafordult, egy pohár *marólugot* öntött az arczába. *Baló* Verona mind a két szeme világát elvesztette, vakon vezették be a köz-kórházba. A rendőrség részéről *Ramer* István rendőrhadnagy letartóztatta a merénylőleányt, a kit már tegnap átkisértek a vizsgálóbíró-sághoz.

— **A kis lutri 2, 5, 10.** Szerencseszámok voltak ezek a héten. A három számot a nyolcnyian tették meg, hogy a lottoigazgatóság alig győzi a szerencsés nyerőket kifizetni. Daczára annak, hogy már a három számra eddig is mintegy 100,000 forintot fizettek ki, lottócédukkal még mindig újabb s újabb boldog nyerők jelentkeznek a nyeremény fölvétele végett.

— **Vandal vadférj.** *Kis* János aradi szénaárus már több év óta vadházasságban él *Rusz* Mária 36 éves, csinos rácz asszonnyal, a kit számtalan izben állatias kegyetlenséggel vert el. Tegnap éjjel ez a jó ur ismét előfogta az asszonyt s egy csattos szíjjal és egy vasvillanyéllal a szó szoros értelmében *nyomorékra verte*. Mikor vadállati munkájával elkészült, reázarta az ajtót s eltávozott. A szerencsétlen asszony reggelig hasztalan kiabált segítségért. Reggel szénaárusok lettek figyelmessé a jajgatásra s értesítették ez esetről a rendőrséget. A rendőrség részéről *Leitner* Ernő dr. kerületi orvos jelent meg a helyszínen s a súlyosan sérült asszonyt beszállíttatta a köz-kórházba. A vizsgálat folyik.

— **A pálinka halottja.** *Balogh* Mátyás 58 éves favágó tegnap délután részeg fővel bándukolt a *Mocsár*-utczában. A 3-ik számú ház előtt megcsuszott s oly szerencsétlenül esett el, hogy koponyája megrepedt s agyvérzés következtében meghalt. A pálinka halottját *Leitner* Ernő dr. kerületi orvos és *Berecz* Ferencz rendőrhadnagy beszállíttatták az alsótemető halottas házába. *Balog* özvegyet és három árvát hagyott hátra.

— **Dinamitrobbanás Oraviczan.** A párisi és barcellonai bombamerényletek borzasztó példája, úgy látszik, most már nálunk is után-

zásra talál. Itt nincs ugyan tere az anarkista propagandának és nem is a társadalmat felforgató elemek nyulnak hozzá a szörnyű eszközöz. A dinamit nálunk inkább a magánboszu fegyvere. Erre mutat az a borzasztó merénylet is, a melyet Oraviczán követett el egy eddig ösmeretlen gonosztevő. Az egyik munkafelügyelő ablakába dinamitot tettek, a mely fölrobbant. *A robbanás óriási pusztítást okozott: a ház falai össze omlottak s a lakószobákban is minden romba dőlt. A katasztrófa pillanatában a család a melléképületekben volt s ennek köszönhető a megmenekülését.*

— **Vadorzóktól megtámadott erdész.** Gajár mellett, a *Pálffy* herceg uradalmán, három vadász betört *Hassal* János erdész lakására és a meglepett embert késekkel összeszurkálták. A megtámadott erdész segélykiáltásaira néhány gajári lakos sietett a magánosan álló erdészlakásba s erős küzdelem után leverték a támadókat. *Hassal* sebői életveszélyesek s a szerencsétlen erdész valószínűleg áldozata lesz kötelességének. Megtámadói, a kik rovott előéletű emberek, azért törtek rá, mert a tilosban többször tetten kapta őket s mindannyiszor kemény büntetést szabott rájuk.

— **Arsenikum a csár asztalán.** Az utóbbi időben gyanus hírek keltek szárnyra a csár egészségi állapotáról s egy állítólagos merényletről, a melyet a hatalmas uralkodó ellen követtek el. Mint rendesen, most is megjött a czáfolat, s a csár hír szerint újra kitünő egészségnek örvendett. A merénylet részletei azonban mégis kissivárogtak, persze a szokásos dementi kíséretében, de ennek dacára is nagyon magokon viselik a valószínűség látszatát. A merénylet még a múlt héten történt, a s mikor lapunkban a csár betegségéről emlékeztünk meg. A hatalmas monarcha udvari ebédet adott a *Szent-Györgg*-rend lovagjai tiszteletére, s mikor a halakat szolgálták fel, a csár meghagyta, hogy a fogások egy részét vigyék át a Miklós-intézetbe, a hol a rend elhunyt lovagjainak árvái vannak elhelyezve. A csár rendeletének eleget tettek, az ételek elfogyasztása után azonban több mint százhatvan gyermek megbetegedett. A tömeges megbetegedést, mint utóbb kiderült, az okozta, hogy a halakra arsenikum-por volt hintve. Maga a csár is megbetegedett. A rosszullet okának a hivatalos tudósítások a kolerát mondják. Ezzel egy időben betegedett meg a szent-pétervári Katalin-zárdában mintegy száz növendék. A betegség fellépését a bőjti ételek, különösen pedig a romlott hal élvezetének tulajdonítják.

— **Az aradmegyei közkórház betegforgalmának kimutatása 1893. decz. hónapban.** Nevezetesen: kórházi beteg maradt a múlt hóról 81 fi, 96 nő, e hóban felvételre ápolásra 140 fi, 85 nő, összesen ápolatott 221 fi, 181 nő = 402. Ezek közül elbocsátott gyógyulva 108 fi, 56 nő, javulva 15 fi, 13 nő, gyógyulatlan — fi, 2 nő, meghalt 16 fi, 10 nő, összesen fogyatkozás 139 fi, 81 nő. Maradt ápolás alatt 82 fi, 100 nő, összesen 182, ápolási napok száma 7041.

— **A haldokló Gurkó tábornok.** *Gurkó* tábornok varsói kormányzó állapota reménytelen. Bal karját és bal lábát hűdés érte, látóképesége nagy mértékben meggyöngült, s orvosai véleménye szerint a katasztrófa nagyon rövid idő alatt bekövetkezhet. Irányadó körökben már élénken foglalkoznak azzal a kérdéssel, ki lesz a kormányzó utódja. Atalában azt hiszik, hogy a lengyel kormányzó állására egy orosz nagyherceget nevesnek ki.

— **Lopják a homokot.** *Wertheimer* Vilmos homokhordási vállalkozó osztályozott homokot és kavicsot tart raktáron a Marosparton. Ezt a raktárat három napon át kocsiszámra dezamálta meg *Simon* György ségai fuvaros. *Wertheimer* reálesztett a legényre, munka közben elfogta s átadta a rendőrségnek.

— **Véres családi dráma** játszódott le tegnap Orsován. Estefelől *Vella* György szatócs és zöldségárus szomszédjai a nevesetnek lakásából kétségbeesett jajkiáltásokat hallottak,

de minthogy *Vella*, a ki legutóbb heteken át ágyban fekvő beteg volt, folytonos özivódásban élt nejevel, azt hitték, hogy megint verekedés van köztük, vagy talán a beteg állapota rosszabbodott. Mikor azonban a kiáltások nem szüntek, az emberek be akartak hatolni a *Vella* házaspár szobájába, de az ajtót zárva találták. Az ablakhoz siettek, melyen keresztül vérfagyfázó látvány tárult eláuk. *Vella* ott állott az ágy mellett, véres fejszével folytonosan lesujtott az ágyban fekvő nejeinek szétronsolt koponyájára. Az asszony holtteste egyébként is borzasztóan össze volt vagdalva, az ágyat és szobát vértócsák borították. A csendőrök, kiket azonnal értesítettek, az ablakon keresztül hatoltak be a szobába, de *Vella* ugyanabban a perczben egy üveg méreg tartalmát kiürítette és pár perczzel azután meghalt. A két holttestet egyszerre temették el.

— **Boldog új évet!** A *Figaró* elmés összehasonlítást tett az egyes ujévi kívánságok közt, melyek mindegyikéhez legott hozzáfűzte az üdvözlő titkos gondolatát is. Ime bemutatjuk mi is:

— **A szülőknék.** Boldog és nagyon jó újévet kívánok tiszta szivemből.

(— Adjátok ide gyorsan azt az ujévi ajándékot.)

— **Nagybácsinák.** Felajánlom összes jó kívánságaimat és szerencsésnek érzem magam, hogy épen én vagyok a legelső, a ki jó egészséget és hosszú életet kívánhatok önnek!

(— Reményem, hogy engem választott örökösnek. Siess az étellel.)

— **Az irodafőnöknék.** A legmélyebb tisztelettel adjuk át forró szerencsekívánatainkat.

(— Pusztulj innen mihamarább, hogy helyedbe léphessünk.)

— **A miniszternek.** Alázatos tisztelettel fejezzük ki örömlenket a falett, hogy vezetése alatt működhetünk jövőre is.

(— Még mindig nem megy? Óh, ha a házban meg tudnák már egyszer buktatni!)

— **A képviselőknék.** Szivünket édes öröm tölti be

(Ha — azt hiszed, hogy mégegyszer — rád szavazunk!)

— **A színműirónak.** Új dicsőséget kívánunk ez évben is!

(— Csak ne irjon össze olyan ostobaságot, minő utolsó darabja volt, mert kegyetlenül lerántjuk.)

A házmester: Boldog új évet kívánok.

(— Ujévi ajándékért jöttem!)

TANÜGY.

(—) **A kicsi leczke.** Sok iskolában szokás az, hogy a tanulóknak a karácsonyi, húsvéti és más nagyobb szünidőkre a tanítók és tanárok a rendesnél több leczkét és írásbeli dolgozatokat adnak fel. Ez az eljárás ellenkezik a szünidő céljával. Ez az idő arra való, hogy egy a gyermek mint a tanító üdüljön, pihenjen és erőt gyűjtsön a jövőre. A vall.- és közokt. miniszter felhívta a királyi tanfelügyelőket, hassanak oda, hogy a felügyelők alá tartozó összes iskolák tanítói és tanárai a fentemlített szokást szüntessék be s az emlézések kijelölésében minden tantárgynál szigoruan csak a szünidő után első egy egy óra megtartásához kívánt anyaghoz alkalmazkodjanak.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 6. Az aradi dalegylet estélye (Wittman-féle vendéglő.)

Január 7. Tízoltóbál Buttyinban.

Január 7. A philharmónia-egylet monstro-hangversenye és táncvizgalma (Fehér Kereszt.)

Január 13. Az aradi izraelita nőegylet estélye (Fehér Kereszt.)

Január 17. Zártkör estély a tiszti kaszinóban (Vár.)

Január 20. Az aradi egyéves önkéntesek táncvizgalma (Fehér Kereszt.)

Február 3. Az aradi tornaegylet jubileumi estélye és táncvizgalma (Fehér Kereszt.)

Február 5. Az aradi helyőrségi tisztikar fényes táncvizgalma (Fehér Kereszt.)

Február 10. Román bál (Fehér Kereszt.)

Jótekonyczélu hangverseny.

Válogatott közönség előtt folyt le tegnap este a Krispin-teremben az a hangverseny, a melyet az evangélikus egyház templom alapja javára a jótekonyczélu cél iránt mindenkor nemesen érző urhölgyek rendeztek. Könnyű is ne-

kik. Ugyan ki is tudna ellentálni a hölgyek szíves meghívásának? Na meg, — valljuk meg őszintén, — hogy ha valamit feltesznek a mi hölgyeink az ő kis fejcskéikbe, — úgy annak sikerülni is kell, — mert annyi lelkesedéssel; tapintatossággal egy kipróbált férfi rendezőség sem rendelkezik, mint ők! Ha tölem függne, úgy én minden hangverseny és bál rendezését urhölgyeink kis kacsóiba tenném le, és ezzel úgy az erkölcsi, mint az anyagi siker biztosítva lenne.

Akik az este a Krispin-teremben jelen voltak, mind egytől-egyig ily véleménynyel vannak hölgyeinkről.

A nők finom érzékkel vannak megáldva; — jól tudják mivel kedveskedjenek a közönségnek. Ezen tehetségüket érvényesítették ez alkalommal is a műsor összeállításánál.

Kevéssel 8 óra után az emelvényt a színházi zenekar foglalta el, hogy szabatos előadással „Körner“ hatásos nyitányát előadja. Ezután Vass Ida urhölgy lépett a közönség elé. „Gounod“ örök becsü „Ave Mária“-ját énekelte Bajzafy János ur harmonium, Danos Ferencz ur hegedü és Máday Mátyás ur zongora kísérete mellett. A kisasszony kellemes csengésü hangja a művészi kíséret dacára is nagy hatást ért el. Bámulatos biztonsággal, könnyedséggel kezelte hangját. Volt is taps; csak úgy rengett tőle a terem. A műsor következő két számát ismét a színházi zenekar töltötte be játékaival, — mely alkalommal különösen „Kozmák“, „népdal és rege“ művének előadása kötötte le a közönség figyelmét.

A műsort R. Réthy Laura színművésznő énekszama zárta be. — „Weber“ „bűvös vadász“ címü operából a nagy magándalt adta elő zenekiséret mellett. A közönség nem tudott eltelni a művésznő gyönyörű énekével úgy annyira, hogy még egy énekkel kellett adóznia a közönségnek. — A hangversenyen ott volt Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester, Kornay Károly kir. közjegyző, Tagányi István, Hász Sándor, Zubor Gyula, Ábray Lajos, Dr. Wass Sándor, dr. Leitner Ernő, Szontagh Gyula, Walder Gyula, Frint Lajos lelkész stb.

A bájnos urhölgyek és urnők névsora a következőképen hangzik.

Urhölgyek: Vass Ida, Knotty Sárika, Avarffy Sarolta, Erneyi nővérek, Martos Sárika, Földes Luizika, Kristyóry Mariska, Ludigh Ilma, Zubor Ella, Hász Mariska, Traytler Ilonka, Böhm Ilona, Obetkó nőv. Schäffer Margit, Neumann Aranka, Schwartz Ilonka, Verbos Emilia.

Urnők: Hász Sándorné, R. Réthy Laura, Vass Mátyásné, özv. Ludigh Józsefné, özv. Neumanné, Ábray Lajosné, Földes Kelemenné, Németh Józsefné, dr. Leitner Ernőné, Traytlerné, dr. Avarffy Imréné, Jakabffy Zoltáné, Viragh Lajosné, Réthy Viktorné, Lendvay Sándorné, Tagányi Istvánné, Menesági Józsefné, dr. Adler Lipótné, dr. Schwartz Jenőné, Erneyi Gy. né, Obetko Kálmánné, Palágyi Kálmánné, Frint Lajosné, Knotty Adolfné, Kristyóry Jánosné, Böhm Adolfné, Étes Arminné, dr. Weidenfeld Istvánné, Zubor Gyuláné, Verbos Adámné, Dancs Ferenczné, Szontagh Gézáné.

Mint mindenkor, úgy ez alkalommal is a hangversenyt táncz követte a kivilágos kivilágos kivilágos. —§—.

(=) **Tombola-ajándékok.** Az aradi izraelita nő-egyesület jótekonyczélu tombolájára befolyt tárgyak jegyzéke: özv. *Steinhardt Jakabné* 1 himzett jegyzéktábla, 1 parfüm tartó, 1 nipttárgy, 1 czukorszelenccze; *Schulhof Károlyné* 1 kértatartó pelüsből, 1 jappáni virágváza, 2 üveg parfüme, 1 ezüst hamutartó, 1 porcellán fogvájótartó; *Schulhof Hirsch Bertha* 1 kötökosár, 1 viráglegyező; *Schulhof Hirsch Zelma* 1 doboz szines czeruza, 1 viráglegyező; *Schulhof Hirsch Béla* 1 szijkorbács, 1 sparcassa malaczalakba; *Étes Arminé* 2 doboz bonboniere, 3 drb finom szappan, 3 üveg kölni viz, 3 flagon finom parfüme, 2 flagon finom fenyő illat. További adományokat sziveskedjenek *Schulhof Károlyné* urnőhöz (Szabadságtér 20. sz.) küldeni. A nemeslelkü adakozók-

nak halás köszönetét fejezi ki az izr. nő-egyesület elnöksége.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Január 4. (Csütörtök) Válgunk ell vigjáték, Tolnayné Dömjén Rózsa vendégfelléptével.

Január 5. (Péntek) A dolovai nábob leánya, Herczeg vigjátéka; Tolnayné Dömjén Rózsa vendégfelléptével.

Január 6. (Szombat) Délután: Két huszár és egy baka, 6 ekes bohózat; este A koldusdiák, operette.

Január 7. (Vasárnap) Délután: A bellevilie szűz, operette; este A rogado leány, népszínmű Zachariásné Kallós Ilonától. (Élőszór.)

Tolnainé, mint vendég.

I.

Stomfai-család.

Félig-meddig újdonság számba ment ez a fordulatokban gazdag színmű, melyet bizonyos szürkeség, melancholia vesz körül. Eszünkbe juttatja ez a darab a szomorú idők eseményeit, s a megváltozhatlan sors keserűségét, csapásait; de meg viszont gyönyörködtet, időn a szép, lendületes dikciók, jelenések ismeret akkordjaival élénk varázsolja a korán elhunyt költőt, az oroszlanfejű, nyájas, szép öregot.

Színházgész óta tegnap ment először a „Stomfai család.” Vendég játszott benne Tolnainé, a nemzeti színház egyik ambiciózus, nagytehetségű tagja.

Mit mondjak róla? Margitjáról? Halmozzam el a dicséretet ezreivel, alkalmazzam rá a magasztaló jelzők szuperlatívusát? — Sokkalta inkább meglepett játéka, annak egyszerűsége, egyes helyeken tökéletes precízitása, semmint bókollással akarnám annak méltatását elvégezni.

Tolnainé azok közül a színésznők közül való, akiknek első megjelenése — hat, akikre a közönség — mikor megpillantja — azt mondja: *édes*. S ez már magában véve oly előny, mely felér a fél sikerrel. Ha már most hozzá teszem, hogy a siker másik felét a művész maga szerzi meg, gondos utolsó részletig kidolgozott alakításával — mindent megmondtam.

A bájos vendég kellemes, tömör hangja minden modulációra képes, simulékony; fülbemászó midőn a naivitást tolmácsolja, erősebb érzelmek kifejezésénél pedig megkapó.

Mozdulatainak plasztikája nem keresett, de természetesen, arcijátéka egyszerű, de tökéletes. S ha leszokik a fölös mosolygásról, a folyékony mássalhangzók alig észrevehető ket-tőzéséről — eléri ama nivót, melyen a korszak művészek állanak.

A közönség feltűnően melegen fogadta s felvonások végén épúgy mint nyílt jelenések-nél, sok tapsal jutalmazta.

A környezet méltó volt a vendéghez. *Bácsné, Fenyvesi, Rónaszékiné, Balassa* egymást multák fölül igyekezett dolgában, s nem tudjuk ki érdemei nagyobb dicsőséget ök-e, kik szép alakításikkal az est sikerét emelték, vagy a hatás közönség, mely ki nem fogyott a tapstól?

Csak *Tompa* nem tudta magát beletalálni kényelmetlen helyzetébe, s egész este azon töprengett, mitéle kiváló szénosének köszönheti *Stomfai* Vilmos szerepét? Látszott rajta, hogy ingadozik. Kezdetben jargonban beszélt, később ezt abbahagyta, s beszélt, ahogy épen jól esett neki. Boldogsága akkor hágott tetőpontra, mikor végképen faképnél hagyta uri rokonságát.

Károlyi Böske egy véleményen van velem. Sajnálja, hogy *Stomfai*éknak is olyan rozoga butorai vannak, mint a — direktoraiak.

* *Jókai* jubileuma a színházban. A koszorus író jubileumát — melyre már hónapok óta erősen készült Arad társadalmá — e hó 19. és 20-án ünneplik meg a színházban, mikor is a műkedvelők élőképeket, a színészek pedig *Jókai* regényeinek egyes jeleneteit mutatják be. Ezzel kapcsolatban a *Jókai*-ciklus is bezárul, mely 15-étől 21-éig tart. A ciklusban „*Könyves Kálmán*”, „*Arany ember*” s a „*Boldok grófja*” megy.

* *Réthy* Laura az operaházban. „*A Nagyvárad*” írja: Az arad-nagyvárad színtársulat primadonnáját *Réthy* Laurát szép kitüntetés

éri a magyar kir. operaház részéről. Jövő héten fellép Aradon a „*Traviata*” című operában és ezen előadásra az operaház igazgatóságának megbízásából *Nikisch* Arthur operaházi igazgató is leérkezik Aradra, hogy a művésznek énekét meghallgassa, jelen lesznek azonkívül az érdekes előadáson a tóvárosi sajtó jelesebb zenekritikusai is. *Réthy* Laurával ugyanis tárgyalásokat folytat az operaház igazgatósága, hogy esetleg a *Leszkay*-val kötött szerződésének lejárása után kitűnő hangját az opera számára nyerje meg.

* **Elszerződött aradi színészek.** *Leszkay* András tudvalevőleg csaknem újjászervezte társulatát a jövő szezonnra, a vidék legjobb művészeiből. A nálunk működő színészek közül a legtöbbet már más társulathoz vannak szerződve. Így *Margó* Zelma a debreczeni, *Kézdy* Juliska, *Szilágyi* Berta és *Szakács* Andor a szegedi, *Rácz*, Gyula a szabadkai, *Nyilassi* Mátyás a városligeti színtársulatokhoz szerződtek.

* **Beteg színgazgató.** *Krecsányi* Ignác temesvári színgazgató, az aradi színház egykori igazgatója, mint értesülünk, súlyos betegen fekszik. *Lumnitzer* Sándor dr. egyetemi tanár tegnapi leutazott hozzá, hogy műtétet hajtsa végre a beteg direktoron.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Megégett gyermek.** *Zimbrón Ravasz* Julianna eltávozott hazuról. Felügyelet nélkül hagyott kis gyermeke a nyitott tűzhely körül meggyulladt s égési sebeiben meghalt. Az anyát, a ki gondatlanságért állott az aradi törvénytörés előtt, tegnap *felmentették*.

§ **Háromszor kített gyermek.** *Szintyén* *Kriszta* Anna vak asszony 6 hónapos csecsemő gyermekét három ízben tette ki a szeretője háza elé. Az asszony ellen gyermekaitól az aradi törvénytörés megindította a vizsgálatot, melynek folyamán az asszony elmebeli állapotának megvizsgálását rendelték el.

TÁVIRATOK.

A király előismerése Jókainak.

Bécs, január 3. (Saját tud. távirata.) *Tisza* Lajos a király melletti miniszter, rendkívül meleg hangú levélben a király megbízásából arról értesítette *Jókait*, hogy a király előismerését a jubiláló költőnek, lepecsételt levélben megküldötte *Eötvös* Loránd báró, jubileumi elnöknek. A király előismerő és kitüntető levelét *Eötvös* a jubileumi diszülésen átnyújtja *Jókainak*, azután valószínűleg felolvassák.

Bach végrendelete.

Bécs, január 3. (Saját tud. távirata.) *Bach* végrendeletét hosszas kutatás után végre megtalálták. A három millió hagyatékok örököse *Bach* Henrik bécsi ügyvéd.

A polgári házasság tárgyalása.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A képviselőház jogügyi bizottsága megkezdte a polgári házasság tárgyalását.

Polonyi a javaslatot elfogadja, ha a kormány a képviselőházi tárgyalásig a katolikus autonómia megteszi a kötelességét. A tárgyalás elhalasztását kéri, míg az indokolást egészen kiosztják.

Szilágyi a halasztást ellenzi, mert az indokolás utolsó füzetét is már holnap szétosztják.

Haviar *Dániel*, *Polonyi* és *Komjáthy*, *Barabás* *Béla* *Szilágyi* álláspontját pártolja. A bizottság megkezdte a részletes tárgyalást. *Polonyi* a címet kifogásolja. A címet megszavazták.

Szilágyi helyeslésével az első szakaszt kihagyták, s majd később illesztik a javaslatba. A második szakaszt elfogadták. A harmadik szakasznál *Polonyi* a kötbér mellett nyilatkozik, mit *Haviar* is pártol.

Mandel, *Teleszky*, *Körösi*, *Neumann*, *Veszter*, *Jellinek* és *Komjáthy* a szakaszt

változtatlanul pártolják. A bizottság e szakaszt változtatlanul megszavazta.

A negyedik szakasz többek felstórlása után elfogadtatott azon módosítással, hogy a felbomlott jegyességnél kárterítési kereshetőség a szülőkön kívül a rokonokra is kiterjesztessék. Az ötödik szakaszhoz az előadó módosítást nyújtott be, ezt holnap tárgyalják.

A hódásghai mandátum.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) Ellenzéki részről a hódásghai mandátum érdekében már javában folynak a taktikázások. A taktikázás egyik nem érdektelen legújabb mozzanata az, hogy *Leibach* László dr.-t a szabadelvűpárt jelöltjét a jelöltségtől sonca visszaléptették és helyébe *Gajári* Ödönt, a „*Nemzet*” felelős szerkesztőjét kandidáltak a szabadelvűpárt jelöltjéül. Hogy miben áll *Leibach* visszalépése, azt még nem tudjuk, mert azoknak, akik a dolgokat intézik, még maguknak sincs tudomásuk erről a visszalépésről. Az azonban már kétségtelen, hogy *Gajári* jelöltsége csak az ellenzéki taktikázások egyik fogása, mert *Gajárinak*, mint értesülünk, esze ágában sincs Hódásghon fellépnie. *Leibach* hír szerint nem hajlandó mandátumot vállalni, a szabadelvűek tehát *Rohonczi* Gyula volt képviselőt kandidáltak, kit hivatalosan holnap jelölnek. Annál nagyobb zavar van az ellenzéki táborban, mert jelöltjük *Stecz* plébános visszalépett. A „*Pesti Napló*” így lamentál. „Az ellenzék teljesen néma, nem agitál, de még csak nem is jelöl, pedig csak még tíz nap van hátra. Meglepő, hogy a megye ellenzéki képviselői mit sem tesznek az ellenzék érdekében.” Ugyancsak a „*Pesti Napló*” egy másik táviratban enyhíti fennebbi kifakadásait, erősködve saját magával szemben, hogy *Stecz* plébános a jelöltséget elfogadja.

Főispán jelöltek.

Budapest, január 3. (Saj. tud. táv.) *Pesti* kormánypárti körökben *Hagara* *Viktor* volt képviselőt emlegetik *Mármaros* megye főispánjává. *Mármarosban* *Urányi* *Imrét* öhajtanák.

A nemzeti párt alelnöke.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) A nemzeti párt új alelnökének *Kovács* *Albertet* emlegetik.

Blaskovits Bertalan gondnokság alatt.

Budapest, január 3. (Saj. tud. táv.) *Jókai* a *Gizella* kiházasító egyesület elnökségéről nyilatkozva, kijelenti, hogy a két éve lemondott *Blaskovics* *Bertalan* ösmert sportsmann sajátkezüleg irt levélben kérte önmaga gondnokság alá helyezését pazarlásáért, ami megtörtént.

Leszakadt mennyezet.

Budapest, január 3. (Saj. tud. táv.) A budapesti papírházak egyikében már újra történt szerencsétlenség. A kálváriautca 9. sz. ház mennyezete leszakadt. *Jeszenszky* *János* vasuti munkás és két fia, a 13 éves *János* és a 11 éves *Antal* aludtak a szobában. A mennyezet tégláiból a legnagyobb rész a kisebbik fiura zuhant, úgy, hogy az nyomban meghalt, a másik pedig úgy belsőleg, mint külsőleg súlyosan megsebesült. Az apa szintén súlyosan megsebesült. A ház új s a hivatalos vizsgálat lakhatónak találta. A vizsgálat foly.

Károly István főherceg Fiumében.

Fiume, január 3. (Saj. tud. táv.) Legközelebb ide várják a Károly István főherceg parancsnoksága alatt levő hajórajt.

A Bóra.

Fiume, január 3. (Saj. tud. táv.) A Bóra dühöngése folytán tetemes károk keletkeztek.

Terjed a difteritisz.

Sopron, január 3. (Saj. tud. táv.) Városunkban a difteritisz rohamos terjedése miatt a népiskolákat becsukták.

Szerb kormányválság.

Belgrad, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) Kormány körökben határozottan megczáfolják azt a hirt, hogy a Gruics kabinet lemondott és hogy a király Nikolajevics szenátort bizta volna meg koalíciós kabinet alakításával. Mindazon által kétségtelen, hogy a király és a kabinet közt bizonyos feszültség uralkodik. Oka ennek abban rejlik, hogy a király legutóbb Nisből, Vesiki-Gzorból és Sabáczból érkezett küldöttségeket fogadott, melyek a községi választásoknál előfordult törvénytelenések és a rendőri közegek erőszakossága miatt emeltek panaszt. Hozzájárult még az a körülmény is, hogy a király sokszor érintkezik ellenzéki pártberekkel is, különösen pedig Garasaninnal, mi a radikális párt körében igen rossz vért szült. A radikális párti „Narodni Prijatelj“ kerekén ki is jelenti, hogy az alkotmány második tényezőjének, a királynak meg kell tiltani az érintkezést oly személyekkel, akik a nép bizalmát nem bírják. Ezzel a lap nyilván Garasaninra céloz, akit a király legutóab többször is fogadott.

A budapesti orvoskongresszus és a szerbek.

Belgrad, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A szerb orvosok egyesülete kebelében egy bizottság alakult, mely a Budapesten megtartandó nemzetközi kongresszus tagjait Konstantinápolyba teendő kirándulásuk alkalmával fényesen és vendégszeretően készül fogadni Belgrádban.

Belgrádi dolgok.

Belgrad, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) Nikolajevics Svetomir nem vállalta el a kabinet alakítását. Az államtanács megemmisítette Marinkovicnak Belgrad polgármesterévé választását. A király a sabáczki küldöttségnek azt mondta, hogy értesült a hatóságok jelentéseiről, de nem hisz azoknak.

A szerb király és a küldöttségek.

Belgrad, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) A király a kormány befolyására kimondta, hogy a községi választások miatt panaszok küldöttségeket többé nem fogadja.

Áruló anarkista.

Madrid, jan. 3. (Saj. tud. távirata.) Ismeretlen nevű anarkista a rendőrségnek elárulta mindazon anarkisták neveit, kiknek része volt a barcellónai bombamerényletben. Az elárult névsor alapján a vizsgálat új irányt vett.

Harc az anarkistákkal.

Madrid, január 3. (Saj. tud. táv.) Az anarkisták porében a törvényszék 3 vádlottat 7 évi kényszermunkára ítelt.

Páris, január 3. (Saj. tud. táv.) Az államügyészség és rendőrség tegnapi értekezlete következtében ma még erélyesebben folytatják az anarkisták üldözését.

Brüsszel, január 3. (Saj. tud. táv.) Taminesből jelentik, hogy egy bányász háza dinamitrobbanás következtében fölrobbant.

Charles le roi-ban a vasuti műhely mellett sok dinamittöltényt találtak.

Athén, január 3. (Saj. tud. táv.) A „Harang“ cz. élcslap szerkesztőjét elfogták, mert azt hiszik, hogy a képviselőház ellen intézett merényletben része volt.

Kutyája miatt öngyilkos.

Páris, január 3. (Saj. tud. táv.) Laiger anyóka kutyácskaja elveszett, miért az asszony öngyilkos lett, megírván, hogy kutyája nélkül nem élhet.

Felgyújtott mecset.

Konstantinápoly, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A damaskusi mohamedanok közt nagy az izgatottság, mert a keresztények az egyik mecsetet felgyújtották. A keresztényeket ütlegelték, több európaít is bántalmaztak.

Haboru Amerikában.

New-York, január 3. (Saj. tud. táv.) Nicaragua és Honduras tartományok között a háboru kitört. Bomila tábornok bevonult Hondurasba és ott kormányt alakított. Nicaragua köztársaság elnöke elismerte az államhatalom védőjeül.

A brasíliai lázadás.

Rio de Janeiró január 3. (Saj. tud. táv.) A fölkélok elfoglalták Bage városát, s a bombázás még azért is mindig tart.

KÖZGAZDASÁG.

= Budapest kőbányái sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi jan. hó 2. Hízott sertések: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kg-ron felüli súlyban) 48.—49. krig. Öreg közep (páronkint 300—400 kilogramm súlyban) 48.—49.— krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 51.—51.5 krig. Fialat közep (pkint 251—320 kg-ron súlyban) 51.—51.5 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban) 49.—50. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kg-ron felüli súlyban) 48.—49. krig. — Közep (pkint 220—280 kg-ron súlyban) 49.—50. krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 48.—49. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 46.5—47.5 krig. — Közep (pkint 220—260 kg-ron súlyban) 46.5—47.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő súlyban) 44—46 krig. Sertéselvtés szám 1894. decz. hó 30-án volt készlet 125,097 darab. 1893 jan. 1-én felhajtott: 6332 db. 1894 jan. 1-én elszállított 6568 db. 1894 jan. 2-án maradt készletben 124,843 db. — A hízott sertés elvtés irányzata: Szilárd.

= Az aradi ipar és népbank ezidén is kiadta sorsolási értesítőjét, melynek az érdekeltek nagy hasznát vehetik. A füzetke végén a korona-értéknek is szenteltek pár sort.

Szeszűzlet.

— Január 3. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 52.75, kicsinyben 53.25 hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. január 3.

Magyar aranyjáradék 4%	116.90
Magyar koronajáradék 4%	94.90
Magyar arany 4 1/2%	125.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.50
Magyar keleti vasút 1876.	121.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	94.75
Magyar italmegváltási kötvény	100.40
Horrát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	147.50

Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	141.50
Osztrák papíráradék	97.75
Osztrák járadék ezüst	97.50
Osztrák járadék arany	118.25
Korona járadék	—
1860-ki államsorsjegyek	145.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1000.—
Magyar hitelbank részvény	422.—
Osztrák hitelintézet részvény	351.—
Osztrák-magyar államvasút	309.50

Budapesti gabnatőzsde

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —
Budapest, január 3. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
BUZA	bánási	szilárd	7.30—7.75
	tiszavidéki	„	7.35—7.75
	pestvidéki	„	7.30—7.75
	fehértői	„	7.30—7.75
	bácskai	„	7.40—7.80
észak-magyarországi	„	—	
ROZA	—	osend.	5.55—5.75
ÁRPA	takarmány	osend.	6.10—6.50
	égetni való	„	6.65—7.50
ZAB	—	osend.	7.90—9.25
Tengeri	bánási	szilárd	6.70—7.20
	másnemű	„	5.25—5.35
Káposzta-repoze	—	—	4.30—4.40
Köles	—	csend.	—
BUZA	tavasza	szilárd	4.30—4.70
	junius 1894	„	7.68—7.70
	ősze	„	7.48—7.50
	—	—	—
Tengeri	május-junius 1894	szilárd	—
	szept-október 1893	„	4.97—4.99
ZAB	Budapest sz. tavasza	szilárd	—
	Budapest sz. ősze	„	6.72—6.74
Káposzta-repoze	aug-szeptember 1893	szilárd	—

VIZJELZÉS.

1894. évi január hó 3-án reggel 8 órakor észlelt hőmérsék, időjárás, vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék °C	Időjárás	Vizállás cztimétr.
Branyicska	— 5°	borult	— 26
Arad	— 13°	szél	— 142
Makó	— 10°	felhős	— 4
Szeged	— 9°	szél	+ 8

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1894. január 3.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

Aradvárosi

Évadberlet
95. szám.

színház.

Haviberlet
15. szám.

Csütörtökön, 1894. évi január hó 4-én:

TOLNAINÉ DÖMJÉN RÓZSA urnő, a nemzeti színház tagja vendégfellépésével

VÁLJUNK EL

Vigjáték 8 felvonásban. Irta: Sardou Viktor és Najac E. Fordította: Fáy B.

SZEMÉLYEK:

Des Prunelles, gazdag földbirtokos	Fenyvesi E.
Cyprienne, neje	TOLNAINÉ
Gratignan Adhemar, unokaöccse	Szendrei M.
Clavignac, Des Prunelles barátja	Szakács A.
Brionnené özvegy, Cyprienne barátja	Kendy B.
Valfontaine, Cyprienne barátja	Késdy J.
Balfourdin, volt adófelgyelő	Csatár Gy.
Valentin, komornyik Des Prunellesnél	Szebenyi A.
Jamarot, rendőrbiztos	Czakó V.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Január 3. —

Fehér Kereszt szálloda: Czukay Sándorné birtokos neje, Radna. Stern Samu kereskedő és leánya, Lipka. Marosi István birtokos, Pécska. Tolnainé Dömjén Róza művész, Budapest.

Vass szálloda: Borledán János lókereskedő, Arad. Kiriák Ferencz hivatalnok, Arad.

Arany Kulos szálloda: Pless Henrik kereskedő, Gurba, Roth László kereskedő, Kerülő. Sauer Gáspár kereskedő, Ágris. Vass János szabó, Battonya.

KIS LOTTO.

— Január 3. —

78, 71, 49, 13, 48.

Felélős szerkesztő: Vass Géza.

Földmivvelésügyi m. kir. miniszter.
49260—II. 8. | 893. 2—3

Körrendelet valamennyi törvényhatóságnak

a ragadós tüdőlob miatt f. é. 34097. sz. körrendelettel fentartott szarvasmarha fogalmi zárlatnak módosítása ügyében.

A ragadós tüdőlob miatt Pozsony, Nyitra, Trencsén, Árva, Liptó, Turóc, Zólyom, Bars, Hont, Nógrád, Szepes és Sáros vármegyék s Pozsony és Selmecz-Bélabánya sz. kir. városok területén f. évi június hó 27-én 34097. sz. a. kelt körrendelettel fentartott belföldi szarvasmarha fogalmi zárlatot ezennel oda módosítom, hogy Hont, Nógrád és Sáros vármegyék s Selmecz-Bélabánya város területét, melyen a nevezett betegség a folyó évben eszközölt óvások után hosszabb időn át csak nagyon szórványosan jelentkezett, az említett közös zárlatból kivonom akként, hogy: a közös zárlatban maradnak ezenül: Szepes, Zólyom, Liptó, Árva, Turóc, Bars, Trencsén, Nyitra és Pozsony vármegyék s Pozsony város, ellenben külön zárlat alá vonatnak: Hont, Nógrád és Sáros vármegyék s Selmecz-Bélabánya város.

Ennek folytán a szarvasmarha kivétel a közös zárlat területéről a külön zárlat területére és a szabad területre (az országnak többi részeibe) ugyszintén egyelőre még a külön zárlat területéről is a szabad területre, korlátozva van a bivatkozott körrendeletben megállapított mértékben és módon. Ehhez képest a fent jelzett közös zárlati területről s külön zárlati területre, valamint a szabad területre szarvasmarhát csak azonnali levágásra kizárólag vasuton s közvetlenül valamely belföldi vágóhidra esetről-esetre kieszközölendő külön engedély mellett szabad kivinni.

Ennek folytán a szarvasmarha kivétel a közös zárlat területéről a külön zárlat területére és a szabad területre (az országnak többi részeibe) ugyszintén egyelőre még a külön zárlat területéről is a szabad területre, korlátozva van a bivatkozott körrendeletben megállapított mértékben és módon. Ehhez képest a fent jelzett közös zárlati területről s külön zárlati területre, valamint a szabad területre szarvasmarhát csak azonnali levágásra kizárólag vasuton s közvetlenül valamely belföldi vágóhidra esetről-esetre kieszközölendő külön engedély mellett szabad kivinni.

Ez engedélyt az illetékes elsőfoku hatóság adja s erről, ugyszintén a szállítmány elindításának idejéről táviratilag értesíti a rendeltetési helynek elsőfoku hatóságát, a mely a haladéktalan levágatást szigoruan ellenőrzi.

Ellenben a most alakított külön zárlatba tartozó négy törvényhatóság területén belül az egymásközi szarvasmarha forgalmon — a helyi zárlatokon kívül — szabad oly módon, hogy az egymással közvetlenül határos Selmecz-Bélabánya város s Hont és Nógrád vármegyékben egymásközt a lábön áthajtás is meg van engedve; ellenben az imént említett három törvényhatóság és Sáros vármegye egymásközi szarvasmarha forgalma csak vasuton és pedig a közbeeső közös zárlati területen át ki- vagy átrakás nélkül történhetik. Felhivom a törvényhatóságokat, hogy ezen rendelkezésemet mielőbb tegyék közhírré megfelelő és legkiterjedtebb módon s oly figyelemzetéssel, hogy a zárlatszégés vagy a haladéktalan levágásra közvetlenül vágóhidra vasuton való szállításra nyert engedéllyel elkövetett bármely visszaélés, az illető szarvasmarháknak becslés után, de kártalanítás nélkül azonnal foganatosítandó, levágatás s ezenfelül a zárlatszégőknek és a mondott engedéllyel visszaélőknek — az 1888. évi VII. t.-cz. 154. §-a h) pontja szerint minősülő és büntetendő — kihágás miatti szigorú megbüntetését vonja maga után. Azon marhalevel kezelők pedig, a kik a marhaleveleknek ezen rendelkezéseembe ütköző és illetve nem szabatos irányításával a zárlatszégést vagy a jelzett visszaélést előmozdítják, nemcsak szigorú büntetés alá esnek, hanem az illető felek által bírói uton érvényesíthető anyagi felelősséggel is tartoznak.

A közönség egyuttal arra is figyelmeztetendő, hogy a szabad területéről a közös zárlat vagy a külön zárlat területére, ugyszintén a külön zárlat területéről a közös zárlat területére vitt szarvasmarháknak a szabad területre és illetve a külön zárlat területére való visszavitele csak azonnali levágás czéljából s kizárólag vasuton közvetlenül valamely közvágóhidra s a jelzett engedéllyel eszközölhető.

Amennyiben ilyen szarvasmarha szabad forgalomba vagy pedig lábön szállíttassék vissza és azonnal feltartóztatandó s szintén becslés után, de kártalanítás nélkül levágandó, az állatbirtokos pedig zárlatszégés miatt szigoruan megbüntetendő.

Jelen rendeletem azonnal foganatosítandó.
Budapestben, 1893. évi november hó 28-án.

Bethlen, s. k.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1893. évi augusztus hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul.	8,10	1,55	10,—
Szolnok	11,14	4,02	1,37
B.-Csaba	2,18	5,57	4,37
Kétegyháza	2,49	6,15	5,34
Löksháza	3,07	—	6,00
Kurtics	3,23	6,39	6,23
Sofronya	3,35	—	6,38
ARAD érkezik	3,50	6,57	6,55

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11,25	8,20	9,45
Sofronya	11,41	—	10,02
Kurtics	11,53	8,38	10,16
Löksháza	12,09	8,49	10,35
Kétegyháza	12,32	9,03	11,—
Csaba	1,23	9,25	11,45
Szolnok	4,20	11,46	3,00
BUDAPEST érkezik	7,25	1,50	6,30

Erdély felé.

	d. u.	reggel	d. u.	este
ARAD indul	2,25	6,35	4,30	—
Glogovác	2,43	6,45	4,42	—
Gyórok	3,20	7,08	5,03	—
Paulis	3,40	7,19	5,14	—
Radna-Lippa	4,00	7,37	5,32	—
Konop	—	8,00	5,56	—
Berzova	—	8,15	6,12	—
Tótvárád	—	8,38	6,43	—
Soborsin	—	8,56	7,01	—

Erdély felől.

	reggel	reggel	este
Soborsin indul	8,16	—	6,26
Tótvárád	8,37	—	6,42
Berzova	9,08	—	7,07
Konop	9,24	—	7,24
Radna-Lippa	9,58	5,37	7,56
Paulis	10,12	5,55	8,08
Gyórok	10,25	6,15	8,20
Glogovác	10,48	6,47	8,44
ARAD érkezik	11,00	7,00	8,55

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	este
ARAD indul	5,18	4,35
Sofronya	5,31	4,57
Kurtics	5,44	5,17
Löksháza	6,00	5,41
Kétegyháza	6,18	6,20
Kigyós	6,31	6,43
Csaba	6,44	7,00
NAGYVÁRAD érkezik	9,32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	reggel
NAGYVÁRAD indul	4,29	—
Csaba	7,10	7,09
Kigyós	7,24	7,44
Kétegyháza	7,20	7,47
Löksháza	7,59	8,14
Kurtics	8,17	8,38
Sofronya	8,30	8,53
ARAD érkezik	8,45	9,10

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	este
ARAD indul	6,25	11,30	5,58
Uj-Arad	6,43	11,54	6,09
Németságh	7,05	12,19	6,27
Vinga	7,32	12,47	6,46
Orczifalva	7,48	1,04	6,58
Merczifalva	8,03	1,20	7,09
Szt.-András	8,9	1,38	7,21
TEMESVÁR érkezik.	8,42	2,04	7,39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. u.	este
TEMESVÁR indul	8,00	1,11	8,15
Szt.-András	8,20	1,39	8,45
Merczifalva	8,34	1,57	9,05
Orczifalva	8,45	2,16	9,21
Vinga	9,02	2,41	9,46
Németságh	9,17	2,58	10,07
Uj-Arad	9,34	3,31	10,39
ARAD érkezik.	9,44	3,45	10,55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. u.	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	3,50	7,50	6,30
Simánd	4,16	8,22	7,01
Kisjenő-Erdőhegy	4,44	9,10	7,40
Székudvar	5,02	9,29	7,56
Sikló	5,15	9,44	8,11
Otlaka	5,26	9,58	8,35
Elek	5,34	10,15	8,40
KÉTEGYHÁZA érkezik.	5,52	10,30	8,55

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	d. e.	reggel	d. u.
KÉTEGYHÁZA indul	8,45	5,20	3,05
Elek	8,57	5,32	3,25
Otlaka	9,06	5,41	3,37
Sikló	9,17	5,51	3,50
Székudvar	9,28	6,02	4,06
Kisjenő-Erdőhegy	9,45	6,18	4,39
Simánd	10,07	6,42	5,10
UJ-SZT.-ANNA érkezik.	10,30	7,05	5,40

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	reggel	délután	este
MEZŐHEGYES ind.	7,05	10,37	8,35
Kamarásmaj.	7,14	10,47	8,47
Nesze	7,20	10,54	8,57
Kovács-háza	7,31	11,10	9,15
Bánhegyes	7,46	11,31	9,38
M.-Bodzás	8,02	11,51	10,00
Bánkut	8,09	12,02	10,14
KÉTEGYHÁZA érkezik.	8,25	12,20	10,35

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	este	délután	reggel
KÉTEGYHÁZA ind.	6,30	3,00	5,15
Bánkut	6,49	3,22	5,36
Mezőhegyes-Bodzás	7,02	3,40	5,49
Bánhegyes	7,20	4,02	6,06
Kovács-háza	7,39	4,25	6,23
Nesze	7,51	4,39	6,34
Kamarás-major	7,59	4,48	6,42
MEZŐHEGYES érkezik.	8,10	5,00	6,55

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	5,00	9,00	4,25
Szt.-Tamás	5,24	9,22	4,54
Pécska	5,43	9,36	5,20
Battonya	6,12	10,01	5,56
Tompa	6,24	10,11	6,09
Mezőhegyes	7,01	10,40	6,55
Csanád-Palota	7,22	11,00	7,22
Nagylak	7,39	11,15	7,44
Apátfalva	8,01	11,35	8,10
Makó	8,26	11,56	8,44
Kis-Zombor	8,33	12,12	9,01
SZEGED érkezik	9,33	1,00	9,57

Szeged—Arad.

	d. u.	este	reggel
SZEGED indul	2,42	6,00	3,00
Kis-Zombor	3,32	6,46	4,08
Makó	3,55	7,05	4,50
Apátfalva	4,14	7,24	5,16
Nagylak	4,34	7,45	5,42
Csanád-Palota	4,48	8,00	6,02
Mezőhegyes	5,20	8,28	7,00
Tompa	5,44	8,50	7,27
Battonya	5,58	9,02	7,42
Pécska	6,24	9,26	8,10
Szt.-Tamás	6,40	9,39	8,24
ARAD érkezik	7,05	10,00	8,50

Arad—Gurahoncz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	6,30	5,15	3,00
Ótvenes	6,48	5,34	3,19
Zimánd-Ujfalu	6,55	5,41	3,26
Uj-Szt-Anna	7,22	6,07	3,48
Világos	7,46	6,31	—
Muszka-Magyarád	7,53	6,38	—
Pankota	8,04	6,48	—
Apatelek	8,37	7,21	—
Borosjenő	8,48	7,32	—
Bokszeg-Beél	0,12	7,56	—
Borossebes-Buttyin	9,44	8,26	—
Almás-Alosill	10,13	8,55	—
GURAHONCZ érkezik.	10,30	9,12	—

Gurahoncz—Arad.

	reggel	d. u.	d. e.
GURAHONCZ indul	4,15	3,00	—
Almás-Alosill	4,32	3,17	—
Borossebes-Buttyin.	5,02	3,47	—
Bokszeg-Beél	5,31	4,16	—
Borosjenő	5,56	4,51	—
Apatelek	6,06	4,51	—
Pankota	6,45	5,29	—
Muszka-Magyarád	6,51	5,35	—
Világos	6,58	5,42	—
Uj-Szt-Anna	7,24	6,08	10,32
Zimánd-Ujfalu	7,44	6,30	10,53
Ótvenes	7,50	6,35	10,58
ARAD érkezik	8,08	6,52	11,15

Borosjenő—Csermő.

	délután	este
Borosjenő indul	9,00	7,40
Csermő érkezik	10,00	8,40

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délután
Csermő indul	4,50	3,30
Borosjenő érkezik	5,50	4,30

Egy a jegyzői teendőkben jártas egyén, évi 230 frt évi fizetés és a szokásos teljes ellátás mellett mint jegyzői irnok azonnal alkalmazást nyerhet.

Taucz, 1893. decz. 29.

Nika János,

3 2—3

körjegyző.

Csanádvármegye alispánjától.

12622 al.

1893.

Hirdetmény.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának f. évi május hó 2-án 25—4144. sz. a. hozott határozata illetve a nagym. keresk. miniszter urnak jóváhagyó 84486—893 sz. intézménye folytán a Magyar-Csanád és Német-Csanád között levő Maros folyón át és annak árterén egy állandó jellegű fő és három ártéri fahid fog építtetni.

Az engedélyezett összeg tesz és pedig:

A) A főhid alépitménye nevezetesen két hidfő két meder pillér építése	48.039 frt 10 kr.
B) egy három egyenlő támaszközü és 45 m. össznnyilású ékelt gerenda tartós fahid a Maros jobb partján	7858 frt 68 kr.
egy négy egyenlő támaszközü és 52 m. össznnyilású ékelt gerenda tartós fahid a Maros balpartján	9209 frt 15 kr.
egy 8 m. nyilású egyszerű gerendatartós fahid a Maros jobb partján	1855 frt 96 kr.
Korlátok és kerékvetők	1534 frt 01 kr.
földmunka a hidak feljáróinál és utáthelyezéseknél	5813 frt 02 kr.
összesen	74.309 frt 92 kr.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi január hó 31. napjának délelőtti 10 órájára a megyei szék ház kis tanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig alulírott alispánhoz igyekezzenek beadni, mivel a későbbien érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok vonatkozhatnak az összes munkálatokra, valamint külön-külön a A) és B) alatti munkákra.

Az engedélyezett költség összeg után számítandó s a feltételekben előirt 50°-nyi bánatpénz készpénzben vagy elfogadható értékpapírban az ajánlatokhoz csatolandó.

Az ajánlatok a költségvetésben kitett egységarak bizonyos százaléka melletti engedmény vagy felülfizetés kikötésével teendők.

A szóbanforgó munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek, általános feltételek, részletes határozatok és szerződési minta az itteni államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Makón 1893. évi december hó 28.

Meskó Sándor
alispán.

Csanádvármegye alispánjától.

12622 | 1893.

4 1—2

Hirdetmény.

Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának f. évi május hó 2-án 25—4144 sz. a. hozott határozatával illetve a Nagym. Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urnak jóváhagyó 84486—1893. sz. intézménye folytán az Apátfalva-szerb-csanádi törvh. közutnak Magyar-Csanád és Német-Csanád községek közötti szakaszán egy állandó jellegű Maros hidnak építése engedélyezettett.

A három egyenlő támaszközü falazott al-

épitményű hid vasfelszerkezetének tervezése és építése körüli munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi január hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájára a megyei szék ház kis tanácstermében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A hidpályakészítéséhez tölgyfahidálás vagy kavics terítékkel fódott zórény vas hidlás fog alkalmaztatni, ezen körülmény miatt szükséges hogy az ajánlattevők vagylagos ajánlatokat tegyenek.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a hid vasfelszerkezet tervezetének és építésének elvállalására vonatkozó és 2500 frt készpénzből vagy állami letétekre alka mas értékpapírból álló bánatpénzzel ellátott vagylagos ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig alulírott alispánál beadják.

Elkészve vagy sürgönyileg adott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok alapjául szolgáló vázlatrajzok versenyfeltételek, részletes határozatok és szerződési minta az itteni államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Makón 1893. évi december hó 28.

Meskó Sándor
alispán.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

80019 | III.

1—3

Hirdetmény.

Tájékoztatásul közöljük a t. cz. szállító közönséggel, hogy az Aradon eddig fennállott m. k. államvasutak szállító hivatalát folyó évi december hó 31-ével beszüntetjük.

Ennélfogva az Aradra érkező gyors- és teherárúknak házhoz, valamint az Aradon feladásra kerülő gyors- és teherárúknak a városból a pályaudvarba való szállítása a mondott napon megszűnik és 1894. évi január hó 1-étől kezdve az Arad állomásra érkező mindennemű árú értesítői ha egy harmadik személynek való átadása az állomásfőnökségnél benyújtott meghatalmazás alapján nem kéretik, közvetlenül az illető címzettnek fognak kézbesítettetni.

Egyidejűleg közöljük még, hogy 1894. évi január hó 1-étől kezdve a vámközvetítési szolgálat ellátásával Zikó János urat biztuk meg.

Arad, 1893. december hó 29-én.

Az üzletvezetőség.

174048 | 893. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Délnémet vasuti kötelék. — Uj kivételes gyümölcsdijszabás életbeléptetése.

1894. évi január hó 1-én a délnémet-osztr.-magy. vasuti kötelékben uj VI. rész 2. füzet lép életbe, mely friss és aszalt gyümölcs, szilva-iz stb. szállítására nézve kivételes dijszabást tartalmaz.

Ezen uj dijszabás által az 1891. évi október hó 10-étől érvényes hasonnemű dijszabás érvényen kívül helyeztetik.

A dijszabás példányai a részes vasutaknál 25 krért megszerezhetők.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Budapest, 1893. december hó 16-án.

Az igazgatóság.

1166 | 1893. gazd. sz.

1—8

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szőlőutczától a városázig terjedő védőtöltés szakaszának 1894. évi január hó 1-jétől 3 évre való bérbeadása iránt f. évi január hó 8-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 81 frt 05 krnyi évi haszonbér. Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10°-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokkal.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. december hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
ahjegyző.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalától.
16294/893

Hirdetmény.

A beállandó havazások esetén felhivatnak a ház és telektulajdonosok, miszerint házuk és telkük előtt elvonulógyalogutról a havat mindannyiszor, ahányszor az szükséges, lesepertessék; olyankor pedig, midőn a gyalogjáró csuszós, azt apró homok, vagy fűrészporral behintessék, mivel ennek nem teljesítése esetén a gyalogutak gondozása iránt alkotott szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

A házak udvaraiban összegyűlt s kihordatni szokott hőmennyiség lerakóhelyeül: a Maros meder, a szemét lerakóhelyek, a szárazhid baloldalán és a Herzféle fatelep mögött elterülő mélyedés, a nagy-várad ut jobb oldalán az élőviz csatorna töltése mellett levő gödrös terület és a Kossuth-utca végén levő hid baloldalán az élővizcsatorna balpartjáig elterülő mélyedés.

Aradon, 1893. december hó 27.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szivesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s készletben tart következő megbízható hatású szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek hatóhidiglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok természetvizsgálók pályadíjjal koszoruztak. Mind az öt világrészben el van terjedve. Egy darab 8 kr.

Misera-cseppek dr Hager javított receptje hideglelés ellen felnöttek számára. Egy üveg 75 kr.

Circassian. Biztos hatású és ártalmatlan szerke. ből összeállított hajfestőszer — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje Barmely fogfájást azonnala megszüntet. 1 üveg 85 kr
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szeplők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépít hatásában minden más szeret felülmul. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábissadás és felbőrés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor Kiváló minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pinco-éjéből. Ara 1 üvegnek 3 és frt.

Ménesi aszúbor Egy 35 centli. üveg 1 frt 50

Chinabor 2° Chinatartalommal. Egy 30 centlites üveg 1 frt.

Vasas Chinabor 2° Chinin- és vasoxyd tartalommal. Egy 30 centli. üveg 1 frt.

Pepsinbor 4.5^o tartalommal. Egy 20 centlites üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörö. fehér és sárga színben. Egy ka. 2 frt.

Magnesium fáklják. 150 normal gyertya-fényvel. Hat percig égo, 1 drb 60 kr. 12 percig égo, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égo, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violassianben) 1 adag ¼ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalsama A megfagyott kezet vagy lábát 3—4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredet rheumás és oszozos fájdalmak ellenigen hiro és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora, mely mindenféle köhögést biztosan gyógyit. Ara 40 kr.

Mindenen gyógyszerok — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta utján is elküldetnek. Ugyancsak ezen gyógyszerárban minden vegyvizsgálati és gubisánk elfogadhatnak és lelkiismeretesen teljesítetnek